

Podatek VAT w działalności rolniczej

- I. Status rolnika ryczałtowego
- II. Status czynnego podatnika VAT

mgr Jolanta Wesołowska
PODR Oddział Stare Pole

Podatek VAT w działalności rolniczej

Podatek od towarów i usług (VAT) funkcjonuje w Polsce od 1993 r., a obrót rolny został nim objęty od roku 2000. Podstawę prawną oraz zasady jego stosowania reguluje **Ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług**. W myśl tej ustawy, rolnik prowadzący działalność rolniczą może korzystać ze zwolnienia od podatku VAT jako rolnik ryczałtowy lub rozliczać VAT na zasadach ogólnych. Wybór jednej z dwóch dostępnych form rozliczania podatku VAT powinien być decyzją dobrze przemyślaną, podyktowaną efektami ekonomiczno-finansowymi i aspektami organizacyjnymi gospodarstwa rolnego.

I. Status rolnika ryczałtowego

Rolnik ryczałtowy – to rolnik dokonujący dostawy produktów rolnych pochodzących z własnej działalności rolniczej lub świadczący usługi rolnicze, korzystający ze zwolnienia od podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o VAT.

Rolnik ryczałtowy w zakresie prowadzonej działalności rolniczej, w zasadzie zwolniony jest ze wszystkich obowiązków jakim podlega rolnik rozliczający VAT na zasadach ogólnych.

Rolnik ryczałtowy:

- + **jest zwolniony** z obowiązku wystawiania faktur, prowadzenia ewidencji dostaw i nabyć towarów i usług, składania deklaracji podatkowych, dokonania zgłoszenia rejestracyjnego dla celów VAT,
- + **jest zobowiązany** jedynie do przechowywania faktur VAT RR i oświadczeń (np. przy umowach kontraktacji) przez okres 5 lat od końca roku, w którym wystawiono fakturę.

Rolnikowi ryczałtowemu dokonującemu sprzedaży własnych produktów rolnych i usług rolniczych, nabywcy będącemu czynnym podatnikiem VAT, przysługuje **7 % stawka zryczałtowanego zwrotu podatku VAT**, która stanowi rekompensatę z tytułu zakupu niektórych środków produkcji.

Przy spełnieniu określonych wymogów, zryczałtowany zwrot podatku VAT zwiększa u nabywcy produktów rolnych lub usług rolniczych kwotę podatku VAT naliczonego.

Fakturę VAT RR wystawia w 2 egzemplarzach, nie sprzedawca lecz **nabywca** produktów i usług rolniczych, będący czynnym podatnikiem VAT i oryginał faktury przekazuje dostawcy, czyli rolnikowi ryczałtowemu.

Faktura VAT RR zawiera m.in. oświadczenie sprzedawcy produktów rolnych o treści „*Oświadczam, że jestem rolnikiem ryczałtowym zwolnionym od podatku od towarów i usług na podstawie art. 43, ust. 1, pkt 3 ustawy o podatku od towarów i usług.*”

Rolnik ryczałtowy może zrezygnować z przysługującego zwolnienia i przejść na zasady ogólne VAT, pod warunkiem dokonania zgłoszenia rejestracyjnego. **Po 3 latach od daty rezygnacji** może ponownie wrócić do zwolnienia z VAT.

W świetle ustawy o VAT, rolnik ryczałtowy jest zwolniony z obowiązku prowadzenia ewidencji sprzedaży przy użyciu kasy fiskalnej.

Rolnik ryczałtowy sprzedający inne produkty niż z własnej działalności rolniczej, podlega przepisom o podatku VAT na zasadach ogólnych.

II. Status czynnego podatnika VAT

Rolnik prowadzący działalność rolniczą, który chce rozliczać **podatek VAT na zasadach ogólnych**, składa w US właściwym dla swojego **miejsca zamieszkania**, formularz rejestracyjny **VAT-R** przed początkiem miesiąca, od którego chce zrezygnować z ryczałtu.

Dla gospodarstwa rolnego prowadzonego wspólnie, zgłoszenia dokonuje jedna z osób, na którą będą wystawiane faktury zakupu i która będzie wystawiała faktury sprzedaży.

Czynny podatnik VAT:

- + **ma prawo** odliczania podatku VAT naliczonego od zakupów służących działalności opodatkowanej,
- + **ma obowiązek** prowadzenia ewidencji VAT, wystawiania faktur, naliczania i odprowadzania podatku VAT należnego, składania deklaracji podatkowych, przysyłania plików JPK_VAT, przechowywania ewidencji, faktur i pozostałych dokumentów przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. *[Od 2019 r. planowana jest nowa struktura JPK_VDEK, która zastąpi deklaracje VAT oraz plik JPK_VAT].*

Z dniem uzyskania statusu czynnego podatnika VAT, rolnikowi przysługuje prawo do odliczenia podatku VAT naliczonego od zakupów dokonanych przed rejestracją, jeśli zakupy te będą służyły działalności opodatkowanej.

Podatek VAT naliczony - kwota podatku zapłacona przy zakupie towarów i usług opodatkowanych VAT.

Podatek VAT należny - wartość podatku wynikająca ze sprzedaży towarów lub usług, którego wysokość zależy od ceny netto i stawki podatku VAT. Jest to zobowiązanie podatkowe, które należy odprowadzić do US.

Obowiązek podatkowy - co do zasady, powstaje z chwilą dokonania dostawy towarów lub wykonania usługi, a jeśli wcześniej otrzymano całość lub część zapłaty, to z chwilą jej otrzymania.

Podstawa opodatkowania - jest nią zapłata, którą otrzymał lub ma otrzymać dostawca z tytułu dostawy łącznie z otrzymanymi dotacjami, subwencjami i innymi dopłatami.

Nadwyżka podatku VAT naliczonego nad należnym, w zależności od decyzji podatnika, podlega zwrotowi na jego rachunek lub potrąceniu od podatku należnego w kolejnych okresach rozliczeniowych.

Ewidencja VAT (ewidencja sprzedaży i zakupu) musi być prowadzona w formie elektronicznej przy użyciu programów komputerowych. Powinna zawierać dane niezbędne do prawidłowego sporządzenia deklaracji podatkowej oraz informacji podsumowującej.

W ewidencji sprzedaży należy ujmować całą dokonywaną przez rolnika sprzedaż, tj. sprzedaż fakturowaną oraz sprzedaż nie potwierdzoną fakturą czy paragonem.

Prowadzenie ewidencji zakupu nie jest wymogiem bezwzględnym, nie trzeba jej prowadzić gdy np. podatnik zrezygnuje z prawa odliczania VAT naliczonego.

Rolnik może wybrać miesięczne lub kwartalne rozliczanie podatku VAT, z tym że kwartalne rozliczanie zastrzeżone jest tylko dla „małego podatnika”, gdy od zarejestrowania jako czynny podatnik VAT minęło co najmniej 12 miesięcy. Wszystkie deklaracje VAT muszą być wysyłane elektronicznie.

Deklaracja VAT-7 (miesięczna) - składana do 25. dnia miesiąca za miesiąc poprzedni.

Deklaracja VAT-7K (kwartalna) - składana do 25. dnia miesiąca następującego po danym kwartale.

Plik JPK_VAT (miesięcznie) - do 25. dnia miesiąca za miesiąc poprzedni.

Terminy zwrotu podatku VAT - podstawowy termin wynosi 60 dni, termin skrócony 25 dni oraz termin wydłużony 180 dni od dnia złożenia deklaracji podatkowej.

Co do zasady, **faktury należy wystawiać do 15. dnia miesiąca następującego** po miesiącu, w którym dokonano dostawy towaru lub wykonano usługę. Faktury nie można jednak wystawić wcześniej niż 30. dnia przed dostawą towaru, wykonaniem usługi lub otrzymaniem całości lub części zapłaty. Dla niektórych zdarzeń gospodarczych terminy wystawiania faktur ustala się w sposób szczególny (np. usługi budowlane, media).

Po 3 latach rolnik może zrezygnować z zasad ogólnych VAT i powrócić do formy zryczałtowanej, co w niektórych przypadkach może wiązać się z obowiązkiem dokonania korekty odliczonego wcześniej podatku VAT.

Obszar korekty obejmuje m.in: **środki trwałe o wartości początkowej pow. 15 tys. zł** (środki ruchome - okres korekty 5 lat, nieruchomości - okres korekty 10 lat) oraz **środki trwałe o wartości początkowej nieprzekraczającej 15 tys. zł** - okres korekty 12 miesięcy.

Jeśli rolnik-czynny podatnik VAT sprzedaje swoje produkty rolne osobom fizycznym nieprowadzącym działalności gospodarczej lub rolnikom ryczałtowym i jeśli wartość tej sprzedaży przekroczy roczny limit zwolnienia 20 000 zł, będzie zobowiązany ewidencjonować dalszy obrót już przy użyciu kasy fiskalnej. Zakup kasy można odliczyć od podatku należnego VAT w wysokości 90 % jej ceny, lecz nie więcej niż 700 zł.

Split payment (mechanizm podzielonej płatności) - nowy i na razie dobrowolny sposób zapłaty należności za fakturę, polegający na rozdzieleniu płatności na wartość netto i podatek VAT oraz przelaniu tych kwot na dwa osobne rachunki - kwota netto trafia na bieżący rachunek rozliczeniowy sprzedawcy, a kwota VAT na jego rachunek VAT.

Z mechanizmu podzielonej płatności mogą korzystać także **rolnicy rozliczający VAT na zasadach ogólnych**, posiadający rolnicze rachunki rozliczeniowe, w ramach których banki utworzyły specjalne rachunki VAT. Może być stosowany tylko przy transakcjach dokonywanych przez podatników VAT na rzecz innych podatników VAT.

Środki na subkoncie VAT mogą być wykorzystywane do regulowania zobowiązań wobec US, do płacenia VAT dostawcom lub na wniosek podatnika i za zgodą US, mogą być przebrane na bieżący rachunek rozliczeniowy.

Korzyści ze stosowania mechanizmu podzielonej płatności: możliwość zwrotu podatku na rachunek VAT w terminie przyspieszonym tj. 25 dni od złożenia deklaracji, brak odpowiedzialności solidarnej i dodatkowego zobowiązania podatkowego, możliwość obniżenia kwoty zobowiązania podatkowego VAT (tzw. skonto).

Stawki podatku VAT na wybrane produkty

Wyszczególnienie	Stawka VAT
Ziarno zbóż, ziarno rzepaku, kukurydza, materiał siewny, ziemniaki, buraki cukrowe, surowe mleko, świeże owoce i warzywa, jaja świeże	5 %
Żywiec wieprzowy i wołowy, drób żywy, nasiona buraka cukrowego, wysłodki buraczane, nawozy mineralne, środki ochrony roślin, słoma, plewy, siano, sznurek do maszyn, usługi rolnicze, pasze dla zwierząt gospodarskich, usługi weterynaryjne i leki (8% lub 23%)	8 %
Energia elektryczna, maszyny, urządzenia, części zamienne, paliwo, usługi pozarolnicze	23 %
Zryczałtowany zwrot podatku VAT	7 %